

Stortorget är både stadens finrum och vardagsrum. Möjligheterna att skapa en modern, attraktiv funktion med hög tillgänglighet är mycket stora. Via Ristorgsbacken kan ett attraktivt rörelse-, affärs- och vistelsestråk skapas från Hantverkargatan via Rådhusets södra fasad till Klaipedaplatsen, Smedjegatan med fortsättning ner mot Stumholmen. Det får också mycket god kontakt med Landbrogatan, N Kungsgatan och stationen.

Vision Stortorget, Ristorget m fl

som en flerfunktionella vistelseytor med hög tillgänglighet och attraktivitet.

Syftet med visionen är att visa på möjligheterna att utveckla Stortorget och angränsande ytor som attraktiva stadsytor för vistelse, social umgänge, handel och med en god trafikfunktion. Bra för Trossö. Bra för Karlskrona.

Stortorget är ett av Europas största och intressantaste torg. Det är präglad av stormaktstidens barockideal under 1600-talet. Arkitekten Nikodemus Tessin d.y. var starkt präglad av Rom och antikens ideal och tänkte sig ett torg omgärdat av stora monumentala byggnader. Fredrikskyrkan och Tyska kyrkan är också hans verk.

Rådhuset var planerat från början men byggdes först under slutet av 1700-talet. Stortorget blev platsen för rättskipning, religion och handel. Det avjämnades och stensattes dock först på 1800-talet. Statyn över stadens grundare år 1680, Karl XI, restes 1897.

Torget är medvetet placerat på Trossös högsta punkt, sannolikt av försvarsskäl. Södra och Norra Kungsgatan var tänkta som paradgator upp till torget. Järnvägstunneln byggdes först på 1890-talet. Smedjegatan och Borgmästaregatan är strålgator som omfamnar den gigantiska platsbildningen.

Stortorget är både stadens finrum och vardagsrum. Den pampiga historiska karaktären går att förstärka samtidigt som ytorna kan ges en modern funktionell och flexibel användning tack vare de rymliga ytorna.

Torget används idag för parkering på den norra och västra sidan samt för torghandel på den östra sidan närmst Fredrikskyrkan. Bilparkering finns nästan överallt på och runt torget. Det ger lätt intrycket av att det är bilar överallt utan att bilarna är så många.

Jan Gehl har i sin stadslivsanalys också påpekat att det finns en tydlig diagonal rörelse mellan Borgmästaregatan, Ristorget och Klaipedaplatsen. Det syns också tydligt på bilden nedan.

Torget's fasader avgränsar torget och ger det karaktär. Fasaderna på norra sidan är särskilt karaktärsfulla och bör framhävas utöver monumentalbyggnaderna Fredrikskyrkan, Rådhuset, samt Tyska Kyrkan och Vattenborgen på den södra sidan. Det kan göras med fasadbelysning och ljusspel som komplement till nuvarande torgbelysning.

Bottenvåningarnas godsida och vistelsevärdet framför dem skymms lätt om parkerade bilar står för nära dem, exempelvis som till höger utmed kvarteret Öresund.

Bilparkeringen längs Rådhusets norra sida kan vara kvar eftersom det är en norrsida och inte kommer i konflikt med någon påtaglig fotgängarrörelse eller aktivitet i eller framför bottenvåningen. En fotgängarzon mellan fasaden och bilraden bör dock alltid lämnas.

Bilparkeringen kan flyttas till ytan mellan Fredrikskyrkan och Karl XI-statyn för att få en mindre dominerande roll. Kyrkans väldiga dimensioner gör att bilarna får en underordnad roll i stadsbilden. En öppen zon kan lämnas mellan kyrkoentrén och statyn.

Torghandeln kan flyttas till torgets nordvästra el där den ursprungligen fanns. Den kommer då att förstärka den diagonala rörelsen över torget ytterligare. Torghandel kan också tillåtas utmed norra torgsidan o/e på söder om Rådhuset. Torgets lutning kan utnyttjas för att ge god sikt för scenevenemang av olika slag.

På sikt bör kullerstensbeläggningen ersättas med gatsten för att ge torget en enhetlig yta och göra det flexibelt användbart för handel, evenemang mm. Om framtida behov finns kan ändå bilparkering tillåtas på ytan under vinterhalvåret då parkeringsbehovet ökar och intresset för att vistas på torget minskar.

Parkering bör även undvikas i zonen mellan Klaipedaplatsen och Södra Kungsgatan för att markera det historiska och stadsbildsmässiga sambandet mellan dem.

Fasadsidorna utmed kv. Öresund på den norra sidan av torget är mycket populära solsidor för Karlskronaborna, även tidig vår och sen höst. Bilraden närmst fasaden och uteserveringen gör att det är trångt för fotgängare, funktionshindrade samt andra aktiviteter.

Om man tar bort kantstenen och gör hela ytan mellan husfasaden och Fredrikskyrkans kantsten till en fredad yta under sommarhalvåret kan ytterligare serverings-, kommersiella och kulturella aktiviteter utvecklas samtidigt som ytan blir en solig vistelseyta. Den fredade zonen bör sträcka sig från Smedjegatan (hitåt i bilden) ända till Rådhusgatan längst bort vid Konserthuset.

Behövs ytterligare parkering under vinterhalvåret kan bilraden utmed kyrkan tillåtas och få sträcka sig ända bort till i höjd med Klaipedaplatsen. Kantstenen runt Fredrikskyrkan bör vara kvar för att markera kyrkans historiska ställning som solitär på torget.

Torgstråket bör få fortsätta upphöjt tvärs över Norra Smedjegatan för att binda samman Stortorget med den kommersiella yta som utvecklats snett emot Fredrikskyrkan med uteserveringarna Toscana och Glassiären mm.

På sikt kan gångbanorna i N Smedjegatan breddas för att binda ihop Stortorget och Ronnebygatan ytterligare.

Fredrikskyrkans romanska absid är ett imponerande inslag i gaturummet

N Smedjegatans köryta kan göras smalare. Om kantstenen vid serveringsytan t h flyttas ut kan trottoarytan göras upp till 13 m bred. Man slipper då lägga ut särskilda trädäck på sommaren och kan ändå ha bilparkering där på vinterhalvåret om man vill det. Alternativt kan serveringsytan behållas året runt.

Av symmetriskäl bör ytan framför militärhemmet utformas på likartat sätt. Även av trafikmiljöskäl bör Smedjegatan göras smalare förbi Fredrikskyrkan. Gatuytan är betydligt större än vad som krävs vilket ger oklarheter för alla trafikanter. Bilparkering längs Fredrikskyrkans östra sida bör undvikas. Antal platser är få men skapar sannolikt betydligt mer söktrafik i området.

Kyrkogatan utgör en imponerande utblick ner mot Stumholmen. Gaturummets engelska allékaraktär bör vårdas och utvecklas så det knyter samman Stortorget med den militärhistoriska miljön i kv. Sparre/Boverket och Stumholmen.

Kyrkogatan ger också ett imponerande perspektiv nerifrån Stumholmen upp mot Stortorget.

Den fungerar också utmärkt väl som tillfartsgata till Stortorget från Drottninggatan och Östra Hamngatan.

Tillfarten till stortorget bör ske från den södra sidan eftersom konflikten här är mindre med fotgängare och anspråk på vistelsezoner. Även här är det önskvärt att minska de mycket stora körytorna. I bakgrunden skymtar rådhuset, Ristorgsbacken och bebyggelsen längs Borgmästaregatan.

Ristorgsbacken är en förlängning av Stortorget ner mot Borgmästaregatan. Precis som för Coopmans backe och Landbrobacken gör det breda gaturummet att nivåskillnaderna visuellt upplevs vara små. I själva verket är Ristorget så brant på sin nedre del (10 %) att både buss- och biltrafik är olämpligt. Särskilda åtgärder fordras för att bryta den funktionella barriären för funktionshindrade.

Den diagonala rörelsen ner mot Borgmästare- och Hantverkaregatan syns tydligt. Ytan framför Rådhusets södra fasad är solig större delen av dagen och bör kunna utvecklas för servering, allmän vistelse- och viloyta, torghandel, kulturella aktiviteter mm.

Utnyttjandet av hela torgytan ytan kan göras mer flexibelt genom att kantstenen mot Rådhuset tas bort. Avgränsning mot parkering vintertid kan göras med borttagbara pollare eller planteringsurnor enligt stadsmiljöprogrammet.

Bilparkeringen mot Rådhuset är högt belägen i förhållande till den låga blickpunkten när man kommer nerifrån Borgmästaregatan. Bilarna blir en visuell barriär och skymmer perspektivet upp mot Stortorget. Bilraden delar också rörelsemönstret från Borgmästaregatan i två delar, en längs Rådhusfasaden och en i bilarnas köryta.

Fredrikskyrkan hävdar sig väl med sin storlek, bilarna framför den syns knappt. Det är inte lika lätt att se statyn över Karl den XI eller bort mot Klaipedaplatsen. Om möjligt bör denna parkeringsrad undvikas under sommarhalvåret.

Parkeringsraden mot biblioteket påverkar inte stadsbild och funktion lika mycket. Tyska kyrkan och Fredrikskyrkan syns ändå. Fotgängarströmmarna är inte heller lika stora. De nedersta platserna mot Borgmästaregatan bör dock tas bort så att det blir lättare att röra sig från bibliotekshörnet bort mot Rådhusgatan.

Kantstenen kan tas bort även utmed biblioteksfasaden. Kantstenen runt Tyska kyrkan bör vara kvar. Torgytan utmed fasaden kan då lätt användas för fasta utställningar som har anknytning till biblioteket mm. En generös fotgängaryta längs biblioteksfasaden bör dock alltid finnas.

Ymnig grönska, murar, bänkar, korsande och parkerade bilar stänger den visuella och funktionella kontakten mellan Borgmästaregatan, Ristorget och Stortorget.

Sambandet med Stortorget, köpenskap och stadsfunktion kan utvecklas om man öppnar upp den norra sidan av torget utmed husens söderfasader och Rådhuset till Stortorget.

Man får då ett attraktivt stråk från Hantverkargatan till Klaipedaplatsen och Smedjegatan. Det kommer även att stärka förutsättningarna för att utveckla ytan framför Rådhusets södersida.

Ett andra stråk bör som idag finnas utmed biblioteksfasaden upp mot Tyska Kyrkan. Ledramper för cykel och barnvagnar i trapporna bör alltid finnas.

För att underlätta för funktionshindrade kan man överväga att utforma mittpartiet utmed Borgmästaregatan som omsorgsfullt utformade tvärliggande ramper i stenmaterial. Ramperna kan kombineras med sittytter, vattenspel eller annat för att ge platsen en särskild karaktär.